

φών Λυσίου, Ἰσοκράτους, Δημοσθένους, Αἰσχύλου, Πλάτωνος καὶ Ξενοφώντος, ἀναφέρονται δὲ εἰς θέματα ἠθικά, κοινωνικά, ἐθνικά καὶ παιδαγωγικά, κατὰ ληλα νὰ ὑποκινήσουν εἰς σκέψεις καὶ νὰ φρονηματίσουν τοὺς ἀναγνώστας των. Ὁ σ. παραθέτει παρὰ τὸ κείμενον τῶν τεμαχίων τὴν μετάφρασιν αὐτῶν, βραχεῖαν εἰσαγωγὴν καὶ πραγματολογικὰ σχόλια. Τὸ βιβλίον τοῦτο ἀποτελεῖ μικρὰν ἐπιλογὴν τοιούτων μεταφρασμένων ἀποσπασμάτων, διότι ἔχει δημοσιεύσει ἑκατοντάδα περίπου ἐκλεκτῶν τεμαχίων. Εἰς τὸν συγγραφέα ἀξίζει κάθε ἔπαινος, διότι καὶ δι' ἄλλων πολλῶν δημοσιευμάτων του καὶ διὰ τοῦ παρόντος ἔχει ἀποδείξει ὀρθὴν τὴν ἀντίληψιν αὐτοῦ περὶ τοῦ ρόλου τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἐκπαιδευσεως νὰ μὴ κρατῇ τὸ φῶς τῆς μορφώσεώς του ὑπὸ τὸν μῶλον.

Π. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* * *

Χ. Δ. ΦΑΡΑΝΤΟΥ, Ὁ ναὸς τῆς Θεοτόκου εἰς θέσιν «Μαραθιάς» τῆς Αἰδηψοῦ, Ἀνάτ. Ἀρχείου Εὐβοϊκῶν μελετῶν ΙΣΤ (1970) σ. 205—212 μετὰ 10 πινάκων ἐκτὸς κειμένου.

Ὁ συγγραφεὺς ἀσχολεῖται μὲ τὴν διερεύνησιν παλαιοῦ ἠρειπωμένου ναοῦ τῆς Εὐβοίας, ὃν βρῖθει ἡ πατρίς μας μὲ τὴν πικρὰν ἱστορικὴν της μοῦραν, μὲ τὸν ἀπώτερον σκοπὸν νὰ ῥιφθῇ φῶς εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς περιοχῆς.

Καθὼς ἔχει πεῖραν καὶ γνῶσιν τῆς ἐρένης ἐρειπίων ἐκ τῆς ιδιότητός του ὡς ἀρχαιολόγου, προβαίνει εἰς καθορισμὸν τῆς θέσεως τοῦ ἐρειπίου πρῶτον. Κατόπιν περιγράφει μεθοδικῶς τὰ σωζόμενα λείψανα διὰ νὰ δώσῃ τὴν εἰκόνα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς του μορφῆς, ἐνισχύων τὴν περιγραφὴν του καὶ μὲ ἐπιτυχεῖς εἰκόνας καὶ σχεδιαγράμματα κατόψεως καὶ τομῆς. Ἐξετάζει ἐπίσης τὰ ἴχνη τῆς τοιχογραφήσεως καὶ ἐκ πάσης φύσεως ἐνδείξεων καὶ συσχετίσεων προβαίνει εἰς τὴν χρονολόγησιν τοῦ κτιρίου.

Ἔργασιων τοιαύτης φύσεως ἔχει ἀνάγκη ὁ τόπος μας, ἡ παρημελημένη ἱστορία τοῦ ὁποίουκατὰ τοὺς δυστυχεῖς αἰῶνας τοῦ πνευματικοῦ ἡμίφωτος καὶ τῆς δουλείας ἀναμένει τὴν διαφώτισίν της.

Π. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* * *

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΘΕΜΕΛΗ Μητροπολίτου Μεσσηνίας, Ὑφος καὶ ἦθος τοῦ Ναθαναὴλ Ἰωάννου εἰς τὰ Εὐβοϊκὰ αὐτοῦ, Ἀνάτυπον Ἀρχείου Εὐβοϊκῶν μελετῶν, Ἀθήναι 1972 σελ. 36.

Ἡ μελέτη αὕτη τοῦ φιλόστορος Ἱεράρχου ἀποτελεῖ ἀνάλυσιν τῆς προσωπικότητος τοῦ ἐπὶ Ἐπαναστάσεως καὶ κατόπιν ἀκμάσαντος ἀρχιμανδρίτου Ναθαναὴλ Ἰωάννου, χρηματίσαντος καὶ ἐφημερίου τῆς Κοινότητος Μασσαλίας. Ἡ ἀνάλυσιν γίνεται ἐπὶ τῇ βίβλῳ τοῦ ὑπὸ τοῦ Ναθαναὴλ ἐκδοθέντος βιβλίου «Εὐβοϊκὰ» Ἐρμούπολις 1857, σελ. κβ' /208. Ἐκ τῆς προσεκτικῆς μελέτης τοῦ συγγράμματος ὁ συγγραφεὺς ἀναλύων τὸ ὕφος τοῦ ἔργου καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκθέσεως τῆς ὕλης

ἀνάγεται εἰς κρίσεις περὶ τοῦ ἦθους καὶ τῶν ἐν γένει χαρακτηριστικῶν τῆς προσωπικότητος τοῦ γράψαντος τὰ Εὐβοϊκά.

Εἰδικώτερον μετὰ τὴν διὰ βραχείων ἔκθεσιν τῶν περιεχομένων τῶν «Εὐβοϊκῶν» ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζων τὸ ὕφος τοῦ συγγράμματος ἐν σελ. 9—22 διαπιστοῖ ὅτι τοῦτο εἶναι κατάσπαρτον ἐκ χωρίων τῆς Ἀγ. Γραφῆς αὐτουσιῶν ἢ κατὰ τροποποίησιν καὶ προσαρμογὴν πρὸς τὴν διήγησίν του καὶ λίαν προσόμοιον πρὸς τοὺς τύπους καὶ τὰς ἐκφράσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης. Τὰς ἀκριβεῖς πηγὰς ἐκάστης ἐκφράσεως ἐπισημαίνει ὁ σ., ἀγόμενος εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ γράψας τὰ «Εὐβοϊκά» οὐ μόνον λίαν ἐντριβῆς περὶ τὰ ἱερά κείμενα ἐτύγχανεν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπήρειάν των εἶχε διαμορφώσει ὕφος παρόμοιον πρὸς τὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐγγράφων. Ἀκολούθως ἀναλύων εἰς τὰς σελίδας 22—32 τὸ περιεχόμενον τῶν «Εὐβοϊκῶν» ὁ σ. διαπιστοῖ τὴν πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα του Εὐβοίαν ἀγάπην, ἐξ ἧς καὶ παρεκινήθη νὰ γράψῃ τὴν ἱστορίαν τῶν πρώτων ἐπανάστατικῶν χρόνων ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ καὶ νὰ ἐξάρῃ τὸν ῥόλον τῶν τέκνων τῆς, ἀφοῦ οἱ ἱστορικοὶ τότε τὴν εἶχον ἐκθέσει ἀνεπαρκῶς. Παρακολουθῶν τὸν τρόπον τῆς ἐξιστορήσεως τῶν γεγονότων ὁ σ. καταδεικνύει τὴν εὐσυνειδησίαν του, ἀλλὰ καὶ τὸν λεπτὸν τρόπον μεθ' οὗ ἐπανορθοῖ τὰς πλάνας τῶν ἱστοριογράφων τῆς ἐποχῆς του. Παρουσιάζει ὅμως συγχρόνως καὶ τὴν ἄτεγκτον καὶ δικαίαν κριτικὴν του διὰ τοὺς κακοὺς ὀπλαρχηγοὺς καὶ ἡγέτας τῆς ἐποχῆς, στιγματίζουσῶν τὴν ἀνεπάρκειάν των, τὴν ἰδιοτέλειάν των καὶ πολλὰς ἀθλιότητας μετὰ χρησιμοποίησιν πάντοτε κοσμίας γλώσσης. Τέλος εἰς τὰς σελ. 33—36 διὰ τῆς ἐπισημάνσεως ὠρισμένων περιστατικῶν ὁ σ. ἐξεικονίζει ψυχογραφικῶς τὸν Ναθαναὴλ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀντιμετωπίσεως ἐξαιρετικῶν περιστάσεων καταδεικνύων τὴν εὐγένειαν τοῦ ἦθους του καὶ τὴν ψυχικὴν του εὐαισθησίαν.

Ὁ Σεβασμιώτατος συγγραφεὺς ἐφήρμοσε μετὰ πολλὴν ἐπιτυχίαν τὴν μέθοδον τῆς ἐξακριβώσεως τοῦ ἦθους ἐνὸς συγγραφέως διὰ τῆς ἀναλύσεως τοῦ ὕφους τῶν γραπτῶν του. Καὶ ἐν προκειμένῳ ἡ παρα—ιστορικὴ αὐτὴ μελέτη εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσα ὡς ῥίπτουσα φῶς εἰς ἐξέχουσαν μορφήν τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνος τῆς Ἀνεξαρτησίας, προσάγουσαν ἱστορικὰς μαρτυρίας καὶ συμπληροῦσαν τὴν πρόσφατον ἱστορίαν μας.

Π. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* *

ΑΝΤ. Κ. ΔΑΝΑΣΣΗ, **Περὶ τινῶν φαινομενικῶν παιδαγωγικῶν ἀντινομῶν**, Ἀθῆναι 1972 σχ. 16 σελ. 28.

Εἰς τὴν βραχεῖαν αὐτὴν πραγματείαν ὁ σ. ἐξετάζει τέσσαρας περιπτώσεις τῆς ἀγωγῆς, ἧτοι τῆς συναντήσεως τοῦ ὠρίμου πνεύματος μετὰ τοῦ ἐν ἐξελίξει νέου ἀτόμου, κατὰ τὰς ὁποίας ἐμφανίζονται ἀπαιτήσεις φαινομενικῶς ἀσυμβίβαστοι, δίδουσαι τὴν ἐντύπωσιν παιδαγωγικῶν ἀντινομῶν. Αὗται εἶναι 1) αἱ ἐν τῇ ἀγωγῇ ἔννοιαί τῆς αὐθεντίας, δηλ. τῆς τάξεως τοῦ βίου ἐντὸς τῆς ὁποίας εὐρίσκεται ὁ νέος, καὶ τῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ ἔχῃ διὰ νὰ δύναται νὰ μὴ ἐνταχθῇ εἰς τὴν καθιερωμένην τάξιν, ἐὰν δὲν τὸ ἐγκρίνῃ ὁ ἴδιος. Ὁ συγγραφεὺς ἀναλύων τὰς ἐννοίας εὐρίσκει ὅτι αἱ δύο ἐννοιαὶ δὲν ἀποτελοῦν ἀντινομίαν, ἀλλὰ συμπληροῦν ἀλλήλας καὶ θεμελιώνουν ἀμφότεραι τὸ φαινόμενον τῆς ἀγωγῆς. Ὁμοίως ἀναλύων κατὰ ζεύγη τὰς ἐννοίας ἀποδεικνύει ὅτι ἡ καθοδήγησις τοῦ διδασκάλου καὶ ἡ ἐλευθερία ἀνάπτυξις